

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС, ЯК ЗАПОРУКА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

ІІІ навчально-методичної конференції ХНМУ

Харків
ХНМУ
2020

Міністерство охорони здоров'я України
Харківський національний медичний університет

**СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНИЙ
НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС
ЯК ЗАПОРУКА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ
ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ**

ІІІ навчально-методична конференція ХНМУ

29 січня 2020 року
м. Харків

Харків
ХНМУ
2020

УДК 378.091.33:61(477.54)ХНМУ
С88

Затверджено Вченою Радою ХНМУ.
Протокол № 1 від 23.01.2020 р.

Редакційна колегія:

Марковський В.Д., Фоміна Л.В., Краснікова С.О., Логвінова Ж.І.

С88 Студентоцентрований навчальний процес як запорука забезпечення якості вищої медичної освіти: матеріали ЛІІІ навч.-метод. конф. ХНМУ (Харків, 29 січня 2020 р.) / Міністерство охорони здоров'я України, Харк. нац. мед. ун-т. – Харків : ХНМУ, 2020. – Вип. 10. – 236 с.

Матеріали, наведені у збірнику, освітлюють студентоцентровані педагогічні технології, які підвищують мотивацію студентів, сприяють активізації навчального процесу та покращенню якості освіти.

Збірник розраховано на викладачів вищих медичних закладів.

УДК 378.091.33:61(477.54)ХНМУ

©Харківський національний
медичний університет, 2020

ного – «Актуальні питання клінічної патоморфології» – курсів, що проводяться на кафедрі патологічної анатомії ХНМУ, та після вивчення ними багатьох клінічних дисциплін.

Література:

1. Сосницька Н. Студентоцентрований підхід до професійної освіти в умовах сталого розвитку суспільства / Н. Сосницька, С. Глікман // Науковий вісник Льотної академії. – 2017. – Вип. 1. – С. 377–381. – Режим доступу: <http://elar.tsatu.edu.ua/handle/123456789/4127>

2. Компетентнісний підхід у викладанні біохімії / О.В. Тертишна, М.Б. Луцюк, С.В. Ладутько [та ін.] // Підготовка медичних кадрів у сучасних умовах реформи системи охорони здоров'я УКРАЇНИ: тези доповідей навчально-методичної конференції (15 лютого 2017 року). – Вінниця, 2019. – С. 185–186.

3. Бахрушин В. Реалізація засад студентоцентрованого підходу в законодавстві України про вищу освіту / В. Бахрушин // Міжнародний науковий журнал «Університети і лідерство». – 2019. – № 1 (5). – С. 3–13.

4. Щукіна Е.І. Студентоцентроване навчання у немовних вищих навчальних закладах / Е.І. Щукіна // Містобудування та територіальне планування. – 2016. – Вип. 59. – С. 494–497.

Старіков В.І., Гаврилов А.Ю., Сенніков І.А.

СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНЕ НАВЧАННЯ У ФОРМУВАННІ ОНКОЛОГІЧНОЇ НАСТОРОЖЕНОСТІ У МАЙБУТНЬОГО ЛІКАРЯ

Боротьба з раком вимагає від лікаря високого ступеню відповідальності, рішучості і прагнення допомоги хворим, а також гарної пам'яті та наукового складу мислення.

Кінцевими цілями навчання на кафедрі онкології є розуміння студентами патогенезу, клінічних ознак онкологічних захворювань, орієнтування в сучасних стандартах обстеження та лікування основних локалізацій раку.

Важливим є оволодіння майбутніми лікарями основами деонтології – вони повинні розуміти психологію онкологічних хворих, уміти знайти спільну мову з кожним з них, щоб надати пацієнту впевненість і волю до боротьби з хворобою.

Поряд із традиційними способами навчання, в останні роки почав домінувати компетентнісний підхід, основною відмінністю якого від рутинних методів навчання не є засвоєння заздалегідь готового рішення, а використання студентом самостійно набутих навичок та знань, необхідних для вирішення професійних завдань. Для організації такого навчання в університетах Євросоюзу закріпився термін «студентоцентроване навчання». За визначенням міжнародної організації «Education International», студентоцентроване навчання являє собою тип мислення й культуру вищого навчального закладу, а також метод навчання, який

багато в чому пов'язаний з конструктивістськими теоріями навчання та підкріплюється ними [3].

Студентоцентроване навчання потребує постійного розвитку. Це реалізується при використанні сучасних технологій навчання (проблемне навчання, проектне навчання, технології розвитку критичного мислення)[1].

На кафедрі онкології ХНМУ протягом останніх років інтенсивно висвітлюються особистісно-діючі технології виробництва та контролюються результати освоєння навчальної програми. При цьому існує протиріччя у вигляді виховання у лікаря дії за алгоритмом, обстеження й лікування за протоколами, і міркування. До того ж, лікарська діяльність за шаблоном може супроводжуватися фатальними помилками. Але ми прекрасно розуміємо, що механічно завчені знання мають коротке виживання. Доречно згадати студентський афоризм «Знав, склав, забув».

Для того, щоб зробити викладання більш ефективним, студентоцентрованим, потрібен перехід від традиційних форм передачі знань до створення умов для самостійного навчання, підтримка активного самостійного навчання, узгодження організації контролю зі змістом і структурою програми [1].

Насамперед ми просто зобов'язані донести до студентів знання про те, що у зв'язку зі збільшенням тривалості життя, погіршенням екологічної обстановки у Україні [2] та світі, гнітючого відношення людей до стану свого здоров'я, якісні знання з нашого предмету онкології необхідні кожному клініцисту. Важливо донести до студентів принципи онкологічної настороженості:

- знання симптомів раку та саркоми на ранніх стадіях;
- організацію онкологічної допомоги, мережі лікувальних установ і швидке направлення хворого з виявленою або при підозрі на злоякісну патологію до спеціалізованої онкологічної установи;
- ретельне обстеження кожного хворого, який звернувся до лікаря будь-якого фаху з метою виявлення латентного перебігу злоякісного процесу;
- завжди в незрозумілих випадках думати про можливість атипичного або ускладненого перебігу злоякісної патології.

Надалі співпраця педагогу та студента передбачає збільшення частки самостійної роботи студентів та можливість їх активної участі у навчальному процесі, введення прозорості багатобальної рейтингової системи оцінювання успішності, що при структуруванні навчальних дисциплін на модулі, може стати основою підвищення якості підготовки фахівців.

Поєднання традиційних методів навчання з передовими методами особистісно-діяльного характеру на принципах студентоцентрованого навчання дозволить підготувати майбутнього лікаря до ефективної діяльності в боротьбі з онкологічними захворюваннями.

Література:

1. Лопанова Е.В., Галянская Е.Г. Организация студентоцентрированного обучения в медицинском ВУЗе // Международный журнал прикладных и фундаментальных исследований. – 2015. – № 8–4. – С. 751–754;
2. Рак в Україні, 2015–2016 р. Захворюваність, смертність, показники діяльності онкологічної / уклад.: З.П. Федоренко, Л.О. Гулак, Ю.Й. Михайлович та ін. // Бюл. Нац. канцер-реєстру України. – Київ, 2017. – № 18. – 130 с.
3. Student-Centred Learning. Toolkit for students, staff and higher education institutions. – ESU. Brussels, October 2010. – [http: www.esib.org/documents/SCL_toolkit_ESU_EL.pdf](http://www.esib.org/documents/SCL_toolkit_ESU_EL.pdf).

Старкова І.В.

СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНЕ НАВЧАННЯ – ОСНОВА ЯКІСНОГО ЗАСВОЄННЯ ЗНАНЬ З АКУШЕРСТВА

Опанування акушерства у виші є фундаментом отримання якісної медичної освіти. З проблемами вагітності та пологів лікарі будь-якої спеціалізації можуть зіткнутися у практичній діяльності. Тому виникає необхідність трансформування процесу викладання дисципліни відповідно до вимог сучасного суспільства та можливості використати свою освіту й бути конкурентоспроможним спеціалістом.

Студентоцентрованість – основоположний принцип реформ у вищій освіті, який зміщує акценти в освітньому процесі з викладання (передачі знань) на навчання у вигляді активної діяльності студента (1). Крім того, концепція раціонального використання інтелектуальних ресурсів полягає у спрямуванні вищої освіти до студентоцентрованого навчання (2).

Таким чином, сучасна дидактика базується на принципах студентоцентризму, який передбачає індивідуальний підхід, самоідентифікацію, командну роботу, консультації, оцінювання, зворотний зв'язок та пост-реалізацію (3). У жовтні 2019 року проблему навчання у медичному ЗВО було розглянуто на українсько-швейцарському проекті «Осіньна школа з медичної освіти».

Мета роботи – показати значущість студентоцентризму в сучасному вивченні акушерства з метою поліпшення якості його опанування.

Завданням дослідження стало оцінювання окремих напрямів студентоцентрованого навчання в процесі навчання студентів дисципліни «Акушерство» на кафедрі акушерства та гінекології №2.

Під час навчання в медичному виші програмою передбачається вивчення акушерства як однієї з базових дисциплін лікаря. У цьому напрямку суттєвої значущості набувають не тільки отримані знання, а й практичні навички студентів-медиків.

Перед викладачем постає складне завдання забезпечення якісного навчального процесу. У зв'язку з цим, відповідно до вимог сучасного

Паутіна О.І., Руда Н.Г.

**ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНОГО НАВЧАННЯ
НА КАФЕДРІ ФАРМАКОЛОГІЇ ХНМУ 156**

Перекрест М.І.

**ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
З ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ 158**

Плахотна О.М., Древаль Д.Т.

**ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ ПЕДІАТРИЧНИХ СИМУЛЯТОРІВ
ДЛЯ ВІДПРАЦЮВАННЯ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК СТУДЕНТАМИ 160**

Погорелов В.М., Гуйда П.П., Телегіна Н.Д., Брек В.В., Маслова Є.П., Чернонос К.О.

**ІНТЕРАКТИВНИЙ МЕТОД У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ
ТА ФОРМУВАННЯ ЇХ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЛІКАРЯ 162**

Попова Л.Д., Наконечна О.А.

**ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ
СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНОГО НАВЧАННЯ
НА КАФЕДРІ БІОЛОГІЧНОЇ ХІМІЇ 164**

Рогова А.В.

**СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНЕ ВИКЛАДАННЯ КУРСУ
«ОСНОВИ ХРИСТІЯНСЬКОЇ ЕТИКИ І МОРАЛІ» 167**

Сипливий В.О., Доценко В.В., Петренко Г.Д., Гузь А.Г., Грінченко С.В., Робак В.І.

**ДОСВІД ТА МЕТОДОЛОГІЯ ВИКЛАДАННЯ ЗАГАЛЬНОЇ ХІРУРГІЇ
З УРАХУВАННЯМ СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНОГО НАВЧАННЯ 168**

Сирова Г.О., Петюніна В.М., Тюпова А.І.

СТУДЕНТ – В ЕПІЦЕНТРІ 173

Сінайко В.М., Коровіна Л.Д., Радченко Т.М.

ІГРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ФОРМА НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ 175

Соловійова Є.Т.

**АКТИВІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ 177**

Сорокіна І.В., Марковський В.Д., Калужина О.В.,

Галата Д.І., Плітень О.М., Омельченко О.А.

**ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ
СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНОГО НАВЧАННЯ
З ДИСЦИПЛІНИ «ПАТОМОРФОЛОГІЯ» 179**

Старіков В.І., Гаврилов А.Ю., Сенніков І.А.

**СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНЕ НАВЧАННЯ У ФОРМУВАННІ
ОНКОЛОГІЧНОЇ НАСТОРОЖЕНОСТІ У МАЙБУТНЬОГО ЛІКАРЯ 182**

Старкова І.В.

**СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНЕ НАВЧАННЯ –
ОСНОВА ЯКІСНОГО ЗАСВОЄННЯ ЗНАТЬ З АКУШЕРСТВА 184**

Степаненко О.Ю., Кольцова Л.В.

**ЗНАЧЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНИХ РЕФЕРАТИВНИХ
КОНФЕРЕНЦІЙ В РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ
СТУДЕНТОЦЕНТРИЧНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ НАВЧАННЯ:
ДОСВІД КАФЕДРИ ГІСТОЛОГІЇ, ЦИТОЛОГІЇ ТА ЕМБРІОЛОГІЇ 186**

Тимчук Н.Ф., Садовниченко Ю.О., М'ясоєдов В.В.

**ПРИРОДНИЧИЙ МУЗЕЙ КАФЕДРИ МЕДИЧНОЇ БІОЛОГІЇ ХНМУ
ЯК ДІЄВИЙ ІНСТРУМЕНТ СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНОГО
НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ 188**